

Лексикографія як розділ мовознавства про укладання словників

Олена ГРУЗДЬОВА, викладач Університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка, м. Київ

Мета: розглянути різновиди та принципи побудови словників різних типів; поглибити знання з історії розвитку української лексикографії та її стану на сучасному етапі; з'ясувати особливості побудови словникових статей; формувати мовну культуру, вдосконалювати навички роботи зі словниками різних видів у студентів вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації.

Обладнання: словники, опорні плани-конспекти, підручники, смарт-дошка, портрет Б. Д. Грінченка, ксерокопії перших лексикографічних праць.

Вид заняття: семінар.

Хід заняття

Подвиг лексикографа йде слідом за подвигом Геракла...

С. Караман

*Не бійтесь заглядати у словник,
Це пишний яр, а не страшне провамя,
Збирайте, як розумний садівник,
Достиглий овоч у Грінченка й Даля.*

М. Рильський

I. Організаційна частина.

II. Мотивація та стимулювання навчальної діяльності.

Слово викладача.

– Сьогодні ми спробуємо зазирнути у всесвіт в алфавітному порядку, у книгу книг, як зазначав французький прозаїк Анатоль Франс, книгу, що «вбирає в себе інші книги, треба лише вміти їх вилучати». Ця книга називається словник.

1. Оголошення теми та мети семінару.

2. Робота з епіграфом.

Епіграфом до заняття будуть слова Станіслава Карамана та загальновідомі рядки з поезії Максима Рильського «Рідна мова».

Без перебільшення – подвиг лексикографа можна прирівняти до подвигів легендарного Геракла. Якщо останній боровся з потворами, то лексикограф своєю працею увіковічив ім'я не лише Геракла, а і минуле та сьогочасне, зібрав та систематизував культурний, духовний досвід поколінь.

Від первісних глос, тлумачень написів на полях рукописних книг (XI ст.), минули століття. І нині перед нами унікальні праці з лексикографії, наші незамінні друзі – словники.

3. Робота біля книжкової виставки.

Перед вами словники різних типів, які ми можемо знайти у бібліотеці коледжу, а доторкнутися до глибин народної мудрості та з'ясувати типи представлених на виставці словників нам допоможе розподільний диктант.

4. Розподільний диктант.

Завдання: уважно поглянемо на смарт-дошку. Перед вами зразки словникових статей, ви маєте з'ясувати, з якого словника дана стаття. Відкриваємо опорні конспекти і цифрами відмічаємо послідовність: *словникова стаття – словник та його видання.*

1. Розмовляти.

1) Усно обмінюватися думками, вести розмову, бесіду з ким-небудь. // Передавати свої думки, почуття за допомогою міміки, жестів. // Підтримувати стосунки, спілкуватися з ким-небудь.

2) Мати здатність, уміти говорити, висловлювати свої думки, почуття.

3) Говорити, володіти якою-небудь мовою.

2. Розмовляти – балакати, говорити, вести розмову, перекидатися словами, лясати точити, теревені правити, спілкуватися.

3. Розмовля'ти, -я'ю, -я'єш.

4. Розмовляти – мовчати, ні пари з вуст.

5. Точити лясати – теревені правити, розмовляти. *Який же ви після цього хазяїн зенітки? Ви залишили її в занедбаному стані, а самі пішли лясати точити (Ткач., Жди, люба дівчино, 1959, стор. 4).*

6. Глаголіти, лю, лиш, гл. Разговаривать. *Їли, пили, глаголіли. Фр. Пр. 133.*

7. Розмовля'ти – разгова'ривать, говори'ть; (об-мениваться мнениями – еше) бесе'довать; (на каком-л. языке – еше) объясня'ться, изъясня'ться.

8. Роз - мовл - я - ти.

9. Слово. Від праслов'янського slovos (словос) – те, що можна почути, вимовити.

До вашого словника:

Швидкий на слово – дотепний, кмітливий.

Брати слово – заручатися чією-небудь обіцянкою, запевненням у чомусь.

Вставити слово – при нагоді доречно сказати або додати щось у розмові.

Вхопитися за слово – не граючись, скористатися чієюсь думкою, ідеєю, натяком тощо. як приводом до чого-небудь.

10. Сло'во, слов – корінь, о – закінчення, р. сло'ва; мн. слова', р. слі'в. Словесний.

11. Діалекти (го'вори) – територіальні відміни або місцеві мови племені, народності, нації.

12. Говіркий//Говірковий:

Спільний корінь говір-, суфікс -к-, розрізн. суф. -ов-. Говірки'й, а, е. Охочий до розмов, балакучий.

Говірко'вий, а,е. Який стосується говірки як різновиду загальнонародної мови, поширеного на невеликій території, діалекту.

Висновок. Отже, перед нами словники, з якими ми щодня працюємо під час підготовки до занять. Серед них хочу виділити словник Б. Д. Грінченка, оскільки саме ця лексикографічна праця відіграла велику роль у розвитку вітчизняної лексикографії та науковій діяльності викладачів коледжу: Етимологічний словник для учнів початкових класів Л. О. Соловець, Орфографічний словник для учнів початкових класів А. І. Присяжнюк.

III. Обговорення питань, винесених на семінарське заняття.

– Неможливо уявити собі культурну людину, яка б не потребувала словника, ніколи не користувалася ним, – писав Максим Рильський. Поняття *словник* – *лексика* – *лексикографія* – *лексикограф* взаємопов'язані.

– Як ви розумієте цей взаємозв'язок?

– Отже, завдання лексикографа упорядкувати словники різних типів, працювати з лексичними багатствами мови. А лексикографія – це галузь мовознавства, що вивчає словники.

З'ясуємо значення та роль словників у нашому житті.

На сьогоднішній семінар виносяться наступні запитання:

1. Загальні відомості про словники. Словники як відображення історії і культури українського народу.

2. Історія української лексикографії.

3. «Словарь української мови» Б. Д. Грінченка як найповніша і лексикографічно найдосконаліша праця початку ХХ століття.

4. Розвиток лексикографії на сучасному етапі.

За словами нашого сучасника, члена Спілки письменників України, літературознавця Степана Пушика: «Словники – це музеї слів, у них місце і для старого і для нового слова знайдеться». Тож зазирнімо в словниковий музей.

1. Обговорення першого питання семінару: Загальні відомості про словники. Словники як відображення історії і культури українського народу.

2. Робота над узагальненням теоретичного матеріалу.

– Що таке словник?

– Назвіть основні види словників.

– На які види поділяються словники за мірою охоплення лексики?

– На які види поділяються словники за кількістю мов?

– Наведіть приклади одномовних словників.

– На які види поділяються перекладні словники?

3. Робота зі словниками різних типів.

Користуючись словниками, які знаходяться у вас на партах, поясніть особливості укладання словникових статей до виділених у тексті слів. Визначте тип словника, яким ви користувалися (*на партах тлумачні, орфографічні та словники іншомовних слів*).

Отже, проаналізувавши словникові статті, вміщені в словниках, чи можемо ми стверджувати, що вони однотипні? Звісно, ні. Оскільки кожен словник має своє призначення, а основне значення всіх словників – пояснити, з'ясувати, надати інформацію, марно історія української лексикографії починається з давніх глос.

4. Обговорення другого питання семінару: Історія української лексикографії.

Перед вами ксерокопії портретів та праць перших лексикографів. Ви опрацювали запропонований теоретичний матеріал. Прошу відповісти на друге питання семінару.

Висновок. Отже, перші лексикографи: Лаврентій Зизаній, Памво Беринда, Єпифаній Славинецький, Павло Білецький-Носенко, Микола Закревський, М. Уманець (Михайло Комаров), Борис Грінченко.

Із появою лексикографічної праці Бориса Грінченка розпочинається новий етап у розвитку вітчизняного словниковознавства, правопис словника, грінчевичівка, приймається у всіх редакціях та виданнях. Актуальність словника не втрачається і в наш час, а 2013 рік був проголошений роком Бориса Дмитровича Грінченка. Чому? Спробуємо самі дати відповідь на це питання, переглянувши відеосюжет та розглянувши третє питання семінару.

5. Перегляд відеосюжету про життя і творчість Б. Д. Грінченка.

«Прочитав словник Бориса Грінченка і ледь не танцював з радощів, – пише Григорій Тютюнник, український прозаїк, автор повістей «Климко», «Вогник далеко в степу», – у ньому зібрано все, що на той час «вродило – квітчасте поле живої української мови». Переконаємося в цьому.

6. Обговорення третього питання семінару: «Словарь української мови» Б. Д. Грінченка як найповніша і лексикографічно найдосконаліша праця початку ХХ століття.

Без сумніву, внесок Бориса Дмитровича в розвиток української культури надзвичайно великий. «Словарь української мови» Б. Грінченка користується попитом і на початку ХХІ століття, про що свідчить його використання в онлайн (електронна версія).

Ми з захопленням читаємо твори на історичну тематику, іноді не знаючи, що означає те чи інше слово. На допомогу приходять «Словарь української мови» Б. Грінченка. Прослухайте уривок з «Енеїди» Івана Котляревського, випишіть незрозумілі слова та поясніть їх значення, користуючись витягом з електронної версії «Словаря».

7. Робота зі словником Б. Д. Грінченка.

Уривок з «Енеїди» І. П. Котляревського

Умилася, причепурилась
І, як в неділю, нарядилась,
Хоть би до дудки на танець!
Взяла очіпок грезентовий
І кунтуш з усами люстровий
Пішла к Зевесу на ралець.

Запитання до аудиторії:

- Які слова ви виписали?
- Поясніть значення незрозумілих слів.
- Яким чином Б. Д. Грінченко оформляє словниково-ву статтю?

Словник Б. Грінченка – найкращий порадник при вивченні українських діалектів, орієнтований на слова народної мови, він незамінний при вивченні творів письменників XVIII – поч. XIX століття. Але іноді ми не можемо уявити ту чи іншу річ, оскільки не знаємо значення слова. Не допомагає і тлумачення зі «Словаря української мови» Б. Д. Грінченка, бо мова іде, у переважній більшості, про архаїзми та історизми. Саме цей інтерес спонукає організувати тематичну екскурсію до Національного музею декоративного мистецтва. **Тема екскурсії:** «Лексикографія Бориса Дмитровича Грінченка». **Мета:** поглибити знання з історії та культури рідного народу, використовуючи працю відомого лексикографа – Бориса Дмитровича Грінченка. Пропоную переглянути відеорепортаж із Національного музею декоративного мистецтва.

8. Перегляд презентації та відеорепортажу на тему: «Лексикографія Б. Д. Грінченка», записаного в Національному музеї декоративного мистецтва.

Висновок. Ми коротко ознайомилися з лексикографічною працею Б. Д. Грінченка, яка відіграла важливу роль у розвитку вітчизняної лексикографії. Отже, узагальнимо:

- «Словарь української мови» Б. Д. Грінченка – це найповніша лексикографічна праця початку XX століття (1907–1909 р.) – 68 тисяч реєстрованих українських слів.

- Орієнтований на народні джерела, словник Б. Д. Грінченка стає важливим підсумком вітчизняної історії лексикографії. На основі словника укладається правопис, яким користуються до 30-х років XX ст.

- Словник Б. Д. Грінченка користується попитом у наш час, це незамінний порадник при вивченні історії та культури рідного народу.

Проходить час. З'являються нові слова, інші стають архаїзмами чи історизмами, змінюються постаті, але вічними залишаються дослідження, зокрема в галузі лексикографії.

Працюючи зі словниками, які знаходяться у вас на партах, ви помітили, що ці праці побачили світ у 80–90 роки XX століття, і це є неабияка проблема, оскільки ми живемо в світі інформації, яку повинні не лише

сприймати на екрані, а й вміти самостійно відшукати, користуючись книгою, словником. Коли ж друковане видання не перевидається роками, то матеріал, поданий в ньому, не відповідає загальноприйнятим нормам. Переконаємося в цьому.

9. Робота над матеріалами, поданими в орфографічному словнику: Як правильно?

Поясніть, у якому з варіантів допущено помилку. З чим пов'язані ці помилки.

Всесвітньо відомий чи всесвітньовідомий?

Вавілон чи Вавилон?

Пів-яблука чи пів'яблука?

Вячеслав чи В'ячеслав?

Проблеми, пов'язані з виходом друкованих лексикографічних праць, набувають ваги на державному рівні. Переглянемо відеосюжет.

10. Перегляд відеоматеріалу про розвиток лексикографії на сучасному етапі.

Обговорення відеоматеріалу.

- Отже, чекаємо на академічний орфографічний словник.

- А чим нас порадує XXI століття, якими новими надходженнями в галузі лексикографії? На це дасть відповідь наступне питання семінару.

11. Обговорення четвертого питання семінару: Розвиток лексикографії на сучасному етапі.

Висновок. На сьогоднішній день лексикографія відроджується як наука, зокрема в світ виходять нові видання словників, про що свідчить інформація нашого доповідача та відеосюжет, але, на жаль, малим тиражем.

Електронна версія словників допомагає швидко відшукати необхідний матеріал, витісняючи при цьому друковані варіанти. Існування сучасної людини в інформаційному просторі неможливе без вивчення і дослідження лексикографічних праць.

- Опрацювавши питання семінару та підсумовуючи вивчене, попрошу дати відповідь на тестові запитання, які знаходяться у вас в опорних конспектах.

IV. Діагностика правильності засвоєння студентами знань.

Дайте відповіді на тестові запитання, які подані в кінці опорного конспекту.

V. Підведення підсумків.

Словник – це всесвіт, це океан, це «пишний яр, а не сумне провамя». Ці образні вислови якнайкраще з'ясовують значення словників у нашому житті. І далі цитуємо Ізмаїла Срезневського: «Без усякої іншої науки ще можна обійтись, без знання рідної мови обійтись не можна».

Знати мову, вміти користуватися її багатствами – це головне наше завдання. Із безперервного потоку

інформації відібрати необхідне не так легко. Саме тому незамінними порадиниками нам стають словники: енциклопедичні та лінгвістичні, одномовні та перекладні.

Навіть короткий огляд сучасних словників, створених українськими лексикографами, свідчить про значну і глибоку інформативність цих видань, їх важливе практичне значення. Якщо в одинадцятитомному словнику української мови (1970–1980) міститься близько 135 000 слів, у великому тлумачному словнику СУМ (2005) – 250 000, а картотека Інституту мовознавства фіксує близько 5 мільйонів, то це свідчить не лише про багатства мови, а і про можливість інтелектуального розвитку, шляхом збагачення власного словника. Зга-

дується поезія Дмитра Білоуса «Клумачний словник», у якій Тарасик у щоденнику записав:

*Гласить неодмінний
шкільний записник:
«Принести до школи
клумачний словник.*

Тож, шановне студентство, вчіться користуватися різними видами словників, щоб не стати клумаками, а бути високоосвіченими спеціалістами у обраній професії.

VI. Домашнє завдання.

Укласти словничок найбільш уживаної лексики вашої групи.

Додаток 1

Витяг з електронної версії «Словаря української мови» Б. Д. Грінченка

Абшитований, -а, -е. Отставной, уволенный. *Він уже від того абшитований.* Фр. Пр. 1.

Аудиторувати, -рую, -єш, гл. Заниматься выслушиванієм уроковъ товарищей.

Грезентовий, а, е. Парчевий, газетовий. Котл. Ен. Слов. 7. *Взяла очіпок грезентовий:* Котл. Ен. 1.12.

Дудка, -ки, ж. 1) Ум. отъ дуда. *Наші козачки танцювали під польську дудку.* К. ЧР. 219. 2) Трубка. 3) Стебель, стволь растенія, польый въ срединѣ. *Як чорт улізе в очерет, то в котру схоче дудку грає.* Стор. МПр. 154.

Кунтуш, -ша, м. Кунтушь, верхняя мужская и женская одежда. *Взяла очіпок грезетовий і кунтуш з усами люстровий, пішла к Зевесу на ралець.* Котл. Ен. *Коли син женився козацький, доня любо бралась, – той в жупан, а ся у кунтуш любо одягались.* Мкр. Н. *Гуляй душа без кунтуша, лиха прикупивши.* Ном. № 12502. *Єремія... був у багатому кунтуші.* Стор. МПр. 76.

Люстровий, -а, -е. 1) Зеркальный. 2) Люстриновый. *Взяла очіпок грезетовий і кунтуш з усами люстровий, пішла к Зевесу на ралець!* Котл. Ен. І. 12.

Неділя, -лі, ж. Воскресенье. *Ще як прийде суботонька, я змиюся, росчешуся, а в неділю приберуся.* Мет. 76. *Породила мене мати у святу неділю.* Мет. Ум. *неділенька, неділочка, неділонька. з неділі. Сь понедѣльника начиная. Ні, на сьому тиждні вже не ткатиму, з неділі почну.* Черниг. у. *А з неділі вже й Петра.* Св. Л. 130.

Очіпок, -пка, м. Головной уборъ замужней женщины – вродѣ чепчика. Чуб. V. 11. 424. КС. 1893. V. 283. *Знаю, що в Хіврі нема очіпка.* Ном. № 6538. Ум. очіпочок. Мил. 195.

Піти, піду, -деш, гл. 1) Пойти. *Куди піти, то піти, аби дома не сидіти. Пішов би батька одвідав. – за вітром, за водою. Пропастъ безслѣдно.* Ном. № 1906. *Не дав мені Господь пари, та й дав мені лиху долю, та й та пішла за водою.* Н. п. Уман. у. *Димом догори пішло.* а) Сгорѣло. б) Пошло прахомъ. Ном. № 1904. – на посиденьки. *Пойти въ гости, пойти посидѣть.* Лебед. у. – на пропастъ. *Пойти на несчастье. – вогнем. Сгорѣть. – світ за очі.*

Пойти куда глаза глядятъ. – в танецъ. Пойти танцовать – в непам'ять. См. *непам'ять.* 2) – заміж. *Вийти замужь.*

Ралець, -льця, м. Подарокъ, приношеніе при поздравленіи, визитѣ и пр. Рудч. Чп. 253. *Цехові братчики понесли цехмистрові на ралець пляшку горілки та ковбасу.* Нѣжин. у. *Не тільки все те збережу, но взявши із своєї скрині, товариша свого дитині ралець та й добрий положу.* Мкр. Г. 35. *ходить на ралець. Идти съ поздравленіемъ и подаркомъ. Взяла очіпок грезетовий і кунтуш з усами люстровий, пішла к Зевесу на ралець.* Котл. Ен. І. 12.

Рамено, -на, с. 1) Перекрестье креста. Лохв. у. 2) Въ вѣтряной мельницѣ: каждое изъ двухъ бревень, проходящихъ сквозъ валъ и перекрещивающихся, къ которымъ придѣланы крылья. Лохв. у. 3) Въ мельницѣ: радіусъ соединяющій кругъ колеса съ осью. Черниг. у. Мик. 480. 4) Часть ступи походючої. Шух. І. 104.

Танецъ, -нцю, м. 1) Танецъ. *В танці два кінці: або сам упадеш, або тебе трутят, – а все наб'єшся.* Шейк. 2) кривий – Родъ хоровода. Грин. III. 97. Ум. танчик. Гол. IV. 93.

Квітка, -ки, ж. 1) Цвѣтокъ. *А без долі біле личко, – як квітка на полі: пече сонце, гойда вітер, рве всякий по волі.* Шевч. 70. *Процвітає в саду квітка... О, траво висока! Закрий її, сховай її від людського ока.* К. Досв. *Ой вирву я з рожі квітку та й пушу на воду: пливи, пливи, з рожі квітку, та й до мого роду.* Н. п. 2) мн. Вѣнокъ изъ искусственныхъ цвѣтовъ, который носить дѣвушка, преимущественно просватанная. 3) Цвѣтной бантъ, пришиваемый къ шапкѣ на свадьбѣ жениху и боярам. *Беруть шапки у бояр і пришивають квітки, співають так само, як і тоді, коли пришивають квітку молодому.* Чуб. IV. 567. *Пійду з села, – зараз оженюся: мені, дівко, та пригніють квітку, тебе, дівко, завертять в намітку.* Мет. 15. *Переносно: квітку пришити (кому). Осмѣять кого острымъ словцомъ, мѣткимъ отвѣтомъ и пр. Се така, що кожному квітку пришиє. Эта каждого осмѣеть. (Уміла) квітку хотъ кому пришити, хитро насміяться.* Мкр. Н. 85. *Обізветься який парубок, – він зараз і пришиє квітку: дівчатам регот, парубкові сором.* О. 1861. VIII. 19. 4) Букетикъ изъ

калины или цвѣтовъ, подносимый на крестинахъ повивальной бабкой гостямъ. КС. 1893. VII. 79. 5) Особый родъ вышивки на сорочкѣ. Залюбовск. Чуб. VII. 427. 6) У квітки. О матері: съ рисункомъ въ видѣ цвѣтовъ. Жілетка шовкова в квітки. Св. Л, 174. Ум. квітонька, квіточка. По садочку йшла, квіточки рвала. Чуб. V. 6. Квітоньками гарненько рожа розцвіла. Сніп. У хаті в її – як у віночку, хліб випечений – як сонце, сама сидить – як квіточка. ЗОЮР. I. 145. Дівчинонька, як квіточка, з нею рай. Гліб.

Квітник, -ка, м. Цвѣтникъ. Як багато квіток в нашій саду! промовив Дашковий, заглядаючи в вікно на квітник. Левиц. Пов. 33. Зеленіли... хутірські сади, як

роскішні квітники. Мир. ХРВ. 8. Ум. квітничок. Ходимо ми з нею по садку, робить вона квітнички і я їй помагаю. О. 1862. X. 8. З обох боків ланку був квітничок, де панські квітки перемішувались з зеленим зіллям. Левиц. Пов. Степи з невеличкими хуторами, що як квітнички (здавались). Мир. ХРВ. 140.

Тин, -чу, м. Плетень, тынь. Чуб. VII. 392. Живе, як сорока на тину. Посл. Ні в тин, ні в ворота. посл. ум. тиноч, тиночок.

Замилуватися, -лююся, -єшся, гл. Залюбоватися. Карпо глянув на тих людей і трохи злякався і здивувався ї за милувався: такі вони були високі, рівні, дужі. Левиц. Пов. 354.

Додаток 2

Тестові завдання

1. Дайте визначення поняттю «лексикографія»:

А розділ мовознавства, що розробляє теоретичні принципи укладання словників

Б сукупність лексики певної мови

В розділ мовознавства, що вивчає лексичний склад мови

2. Виберіть правильну відповідь: «Словник – це...»

А уособлення мудрості народу

Б довідкова книга, яка містить зібрання слів (чи морфем, словосполучень, ідіом і т.д.), розташованих за визначеним принципом, і яка дає відомості про їхні значення, вживання, походження, переклад на іншу мову і т. п.

В лексикографічна праця, у якій подано правильний правопис слів

3. Виберіть дві правильні відповіді, назвавши види лінгвістичних словників:

А одномовні **В** перекладні

Б двомовні **Г** тлумачні

4. Визначте, з якого словника зразок словникової статті:

Журнал, у, ч.1. Періодичне друковане видання у вигляді книжки. Вчора до мене звернулася редакція одного з нових великих журналів з проханням дати їм щось до першої книжки (Коцюб., III, 1956, 416); Аліна сиділа на кормі й одверто сумувала, удаючи, що читає гумористичний журнал (Ю. Янов., I, 1958, 471).

А лінгвістичного **В** тлумачного

Б енциклопедичного **Г** орфоепічного

5. Назвіть два словника ненормативної лексики:

А історичні словники **В** етимологічні словники

Б словник синонімів **Г** словник жаргонізмів

6. Назвіть словники, укладені викладачами Університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка (дві правильні відповіді):

А Головащук С. Словник-довідник з українського літературного слововживання / С. Головащук. – К. : Наукова думка, 2010. – 432 с.

Б Бріцин В. Російсько-український словник-довідник : Близько 102 тис. слів і сполучень / В. Бріцин. – К. : Довіра, 2008. – 942 с.

В Мовчун А. У світі етимології : Навчальний посібник-довідник з етимології для учнів початкових класів / А. Мовчун, Л. Соловець // За ред. проф. О. Тараненка. – К. : Кімо, 1998. – 192с.

Г Мовчун Л., Присяжнюк А. У світі орфограм: орфографія, словозміна, будова слова : Орфографічний словник для учнів початкових класів / Мовчун Л., Присяжнюк А. – К. : КІМО, 2005. – 96 с.

7. Назвіть прізвище лексикографа, праця якого лягла в основу правопису, що функціонував до 30-х років ХХ століття.

А П. Беринда

В І. Котляревський

Б Б. Грінченко

Г В. Лук'яненко

8. Назвіть прізвища мовознавців, яким Б. Грінченко дає на перевірку «Словарь української мови»:

А П. Житецький

В М. Костомаров

Б К. Михальчук

Г І. Манжура

9. У якому році виповнюється 150 років від Дня народження Б. Грінченка?

А 2012

В 2014

Б 2013

Г 2015

10. Яка електронна версія словника є найбільш повною?

А Wikipedia

В StarDict

Б Babylon

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Грінченко Б. Д. Словарь української мови / Б. Грінченко. – К. : Довіра, 1997. – 577 с.

2. Пазяк О. М. Українська мова: Практикум / О. Пазяк, О. Сербенська, М. Фурдуй, Л. Шевченко. – К. : Либідь, 2000. – С. 54–59.

3. Плющ М. Я. Українська мова : Підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів / М. Плющ, В. Тихоша, С. Караман, О. Караман. – К. : Освіта, 2010. – С. 242–258.

4. Ющук І. П. Українська мова: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – К. : Либідь, 2000. – С. 257–265.